

Notat

VisitDenmark
Islands Brygge 43
2300 København S
Tlf. +45 32 88 99 00
Fax +45 32 88 99 01

contact@visitdenmark.com
www.visitdenmark.com

5. maj 2021

Tabt turismeomsætning 2019-2020

Formål og anvendelse

Coronapandemien har påført turismeerhvervet store tab, men har også øget behovet for at belyse dens konsekvenser mere rettidigt og med højere frekvens.

VisitDenmark har løbende arbejdet på en model, der kan give foreløbige estimater for turismeomsætningen i takt med, at de månedlige overnatningstal opdateres.

Dette notat belyser den estimerede turismeomsætning 2020 og udviklingen i forhold 2019, dvs. udgangsåret inden Corona ramte. Desuden beskrives, hvilke antagelser og forbehold, der ligger i modellen.

Dansk turisme tabte omsætning for godt 40 mia. kr. i 2020

Det samlede tab i turismeomsætningen fra 2019 til 2020 estimeres til 40,6 mia. kr. og skyldes i overvejende grad manglen af udenlandske turister store dele af året. Således var udenlandske turisters forbrug, dvs. eksporten, 36,8 mia. kr. eller 61,1 pct. lavere i 2020 end i 2019, mens indenlandsk turisme fald 3,8 mia. kr. eller 4,8 pct.

Af tabel 1 ses det, at de tyske turister i 2019 havde omtrent dobbelt så højt forbrug som næst vigtigste marked, nordmændene. Faldet i det udenlandske turismeforbrug kunne have være langt større, hvis tilbagegangen i tyske turister havde fulgt samme tilbagegang som øvrige markeder. Det tyske turismeforbrug var knap 29 pct. lavere, mens turismeforbruget fra de fleste øvrige nationaliteter var mellem 70 og 90 pct. Lavere. Således stod norske og svenske turister for største forbrugstilbagegang på hhv. 5,8 og 5,6 mia. kr.

Tabel 1. Turismeomsætning pr. nationalitet 2020 og udvikling i forhold til 2019, mia. kr.

Rang 2019	Nationalitet	2019	2020	Udv.	% udv.
	I alt	139,1	98,5	- 40,6	-29,2%
	Danmark	78,9	75,1	- 3,8	-4,8%
	Udlandet	60,2	23,4	- 36,8	-61,1%
1	Tyskland	16,7	11,9	- 4,8	-28,8%
2	Norge	8,3	2,5	- 5,8	-70,2%
3	Sverige	7,5	1,9	- 5,6	-74,4%
4	USA	4,3	0,8	- 3,5	-82,5%
5	Storbritannien	3,5	1,0	- 2,5	-71,5%
6	Holland	2,1	0,7	- 1,4	-67,9%
7	Frankrig	1,7	0,5	- 1,2	-72,5%
8	Italien	1,1	0,2	- 0,9	-77,9%
9	Kina	1,1	0,1	- 1,0	-90,3%
17	Indien	0,3	0,1	- 0,3	-80,6%
	Øvrige Europa	7,0	2,1	- 4,9	-69,9%
	Øvrige Asien	1,9	0,3	- 1,5	-82,0%
	Øvrige Amerika	1,0	0,2	- 0,8	-78,8%
	Øvrige lande	3,8	1,2	- 2,5	-67,0%

De danske turisters forbrug er kendetegnet ved, at en stor del, 55 pct. i 2019, blev lagt inden for ikke-kommerciel turisme. Det modsatte gør sig gældende for de udenlandske turister, hvor størstedelen af turismeforbruget, 79 pct., blev lagt inden for kommercielle turismeformer.

Kigges på udviklingen pr. turismeform manglede især hotelturisterne, idet turismeforbruget for ferie- og forretningsgæster samlet var godt 24 mia. kr. eller 53-60 pct. lavere i 2020 end i 2019. Prisudviklingen kan forklare 2-3 pct. point af hotelturisters lavere forbrug 2019 til 2020, hvilket ses som forskellen mellem de to sidste koloner i tabel 2.

For turismen samlet kan generelle prisfald på turisttypiske produkter forklare 1,3 pct. point af omsætningstabt fra 2019 til 2020 svarende til 1,7 mia. kr. Betydning af prisudviklingen er uddybet i tredje afsnit.

Også forbruget fra turister på vandrerhjem og i lejede helårsboliger faldt markant, mens alle festivaler og alle krydstogtsanløb, på nær enkelte, var aflyst. Til gengæld blev mange danskere hjemme på ferie og søgte især feriehusene, hvilket bidrog til at turismeomsætning i forbindelse lejede feriehus "kun" tabte 2,7 pct., mens brugen af eget og lånt feriehus vandt pænt frem.

Tabel 4 i appendiks viser omsætningstabt for hhv. danske og udenlandske turister pr. overnatningsform.

Tabel 2. Turismeomsætning pr. overnatningsform 2019-2020, mia. kr.

Overnatningsform	2019	2020	Udv.	% udv.	% udv. faste priser
I alt	139,1	98,5	-40,6	-29,2%	-27,9%
Kommerciel turisme	83,3	51,2	-32,0	-38,5%	-37,5%
Hotel - ferie	22,4	10,5	- 11,8	-52,9%	-50,1%
Hotel - forretning	20,4	8,1	- 12,3	-60,2%	-58,0%
Feriecenter	2,3	1,7	- 0,6	-24,2%	-25,4%
Camping	8,1	7,3	- 0,8	-9,5%	-9,6%
Vandrerhjem	2,4	1,2	- 1,1	-48,6%	-49,0%
Lystbådehavn	0,9	0,9	0,0	2,8%	1,8%
Lejet feriehus	19,4	18,9	- 0,5	-2,7%	-3,8%
Lejet helårsbolig	6,1	2,5	- 3,6	-59,1%	-59,4%
Festival	0,8	-	- 0,8	-100,0%	-100,0%
Krydstogt	0,5	0,0	- 0,5	-99,9%	-99,9%
Ikke-kommerciel turisme	55,8	47,3	- 8,6	-15,3%	-13,7%
Endagsturister - ferie	24,0	18,0	- 6,1	-25,2%	-23,2%
Endagsturister - forretning	15,2	12,8	- 2,4	-15,8%	-13,6%
Familie/venner	9,5	5,1	- 4,4	-46,2%	-45,8%
Eget feriehus	6,0	9,6	3,6	59,3%	60,2%
Lånt feriehus	1,1	1,8	0,7	62,7%	64,7%

Anvendes tabel 1 eller 2 som et udtryk for Coronapandemiens effekt på turismen vurderes dette at være et konservativt estimat. Inden pandemien ramte endte januar og februar 2020 som rekordhøje måneder. Samtidig var der jf. Tourism Economics' prognosemodel samt feriehus- og hotelbookingstal pre-corona udsigt til endnu et rekordår for turismen 2020 i størrelsesordenen +3 pct. sammenlignet med 2019. Herudover ser Coronapandemien og konsekvenserne for dansk turisme ud til at strække sig langt ind i 2021.

Tidligere versioner

VisitDenmark har løbende opdateret og forbedret 2020-modellen til omsætningsestimaterne. Tabel 3 giver overblik over revisionerne i omsætningstabet.

- *Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne*, udgivet i februar 2021, indeholdt et omsætningstab 2019-2020 på 31,5 mia. kr. jf. tabel 3. Denne version var baseret på foreløbige overnatningstal januar-november 2020 samt prognose for december. Udviklingen i turismeomsætning antog at følge udviklingen i overnatninger, baseret på nationale gennemsnit pr. overnatningsform, Danmark/udland og måned.
- Omsætningsestimatet til VisitDenmarks årsberetning indeholder konsoliderede omsætningstal 2019, der sidenhen vil fremgå af TØBBE-udgivelsen. Herudover er overnatningstallene 2020 endelige, mens data for danske endagsturister på ferie- og forretningsrejser er opdateret med data fra DTU's Transportvaneundersøgelse 2020. Udviklingen i dansk endagsturisme antog før at følge udviklingen i kommerciel turisme. Desuden er modellen opdateret med prisudviklingen på produktniveau 2019-2020, hvor den tidligere model var i faste priser. Samlet blev omsætningstabet 2019-2020 opjusteret til 40,6 mia. kr.

Tabel 3. Tidligere versioner af turismeomsætningen 2019-2020, mia. kr.

Udgivelse	Tidspunkt	2019	2020	Udv. 2019- 2020	% udv. 2019-2020
Statusanalysen	Februar '21	137,6	106,1	-31,5	-23%
<i>Heraf kommerciel turisme</i>		<i>83,2</i>	<i>53,9</i>	<i>-29,3</i>	<i>-35%</i>
VisitDenmarks årsberetning	Maj '21	139,1	98,5	-40,6	-29%
<i>Heraf kommerciel turisme</i>		<i>83,3</i>	<i>51,2</i>	<i>-32,0</i>	<i>-38%</i>

Fremtidige versioner

For at imødekomme behovet for omsætningsestimater på kommune-, destinations-, landsdels- og forretningsområdeniveau vil VisitDenmark udvikle en tilsvarende model på kommuneniveau. Modellen forventes ikke at påvirke de samlede resultater for 2020 i stor grad, men afvigelser kan ikke udelukkes. Det er dog tanken, at modellen også kan bruges fremover som et omsætningsbarometer 2021 i takt med, at månedlige overnatningstal opdateres.

Det forventes, at 2020-tallene vil blive endeligt konsolideret efter sædvanlig rytme jf. satellitregnskabsmetoden i foråret 2022.

Prisudviklingen i turismetypiske produkter

Figur 1 viser det anvendte turismeprisindeks i modellen. Det ses, at priserne på turisttypiske produkter i gennemsnit faldt 1,7 pct., mens de generelle forbrugerpriser steg 0,4 pct.¹

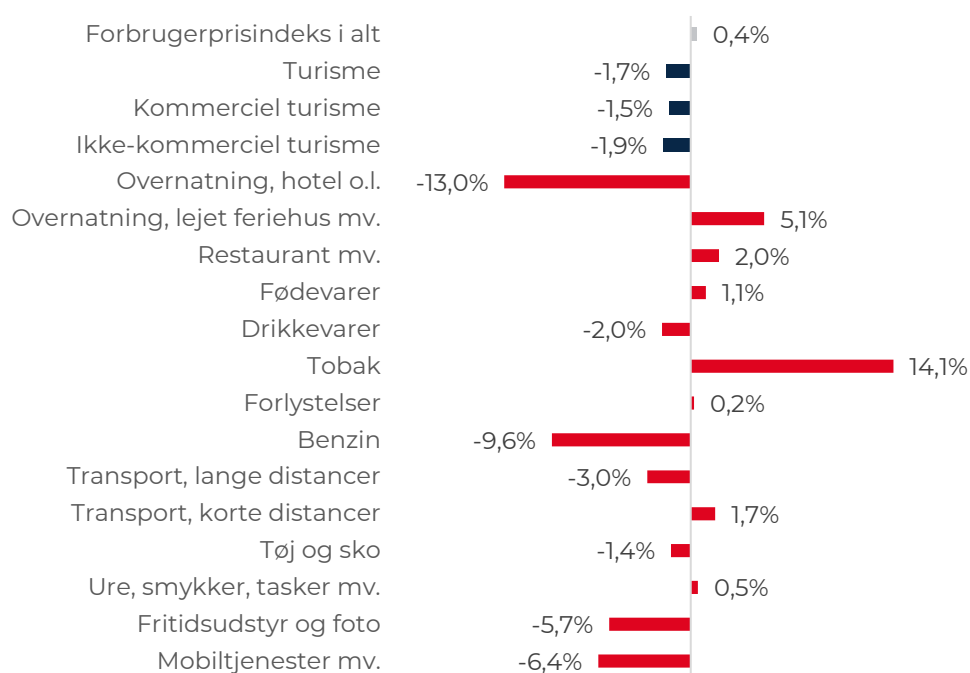
For ikke-kommerciel turisme trak især faldende benzin- og transportpriser gennemsnittet ned. For kommerciel turisme var det især faldende hotelværelsespriser, der trak ned – stigende feriehus-, og restaurantpriser trak i den anden retning.

For kommerciel turisme sker prisfremskrivningen af døgnforbrug på produktniveau, hvor der skelnes mellem overnatningsform, nationalitet og region. Overnatning, restaurant, føde-/drikkevarer og transport er vigtigste produkter.

Ikke-kommerciel turisme prisfremskrives som vejede gennemsnit pr. turismeform for hhv. dansk og udenlandsk turismeforbrug med udgangspunkt i de aktuelle TØBBE-tal 2019. Inden for ikke-kommerciel turisme er flytransport, føde-, drikkevarer, restaurant og benzin de vigtigste produkter.

I tabel 5 i appendiks ses en mere detaljeret opgørelse af, hvad de enkelte forbrugskategorier indeholder.

Figur 1. Prisudvikling i turismetypiske varer og tjenester 2019-2020

¹ Danmarks Statistik, tabel PRIS111.

Metode

VisitDenmark dokumenterer årligt turismens økonomiske betydning (TØBBE). Turismeforbruget opgøres i et turismesatellitregnskab (TSA), der følger de internationale anbefalinger fra FN, OECD og Eurostat og opfylder kriterierne for et regionalt turismesatellitregnskab. Ideen med TSA er at sørge for, at resultaterne er i overensstemmelse med de officielle tal for et lands økonomi som findes i nationalregnskabet.

Nationalregnskabstallene er forsinkede knap to år fra referenceåret. *Turismens økonomiske betydning 2019* udgives således omkring maj/juni 2021 baseret på de mest opdaterede, men foreløbige nationalregnskabstal.² Blandt andet på grund af den forsinkelse udgør TSA ikke en aktuell konjunkturrapport, men en strukturreport i sin nuværende form.

Ud over den årlige opgørelse af turismeforbruget leverer VisitDenmark månedlige og årlige estimater af turismens eksportindtægter til Danmarks Statistik, også kaldet omsætningsbarometret/omsbar. Tallene figurerer på betalingsbalancens rejsepost.³ De foreløbige estimater er 'simple TØBBE'-beregninger, givet ved at gange inflationskorrigerede døgnforbrug fra Turistundersøgelsen med kommercielle overnatninger⁴ suppleret andre turismeformer, hvor opdateringsfrekvensen ikke er lige så høj.⁵

De endelige TØBBE/TSA-tal er i overensstemmelse med nationalregnskabet og kan variere fra de simple. F.eks. overstiger de simple TØBBE-estimater traditionelt hotelforbruget i nationalregnskabet, hvorfor der skaleres til dette niveau – omsætningsestimaterne på efterspørgselssiden kan ikke overstige nationalregnskabet's tal på udbudssiden. Herudover tillægges forbrug på diverse rejseservices, som der ikke spørges om i Turistundersøgelsen. Lokales forbrug fratrækkes, hvilket trækker i den anden retning.

Modellen til rettidige turismeomsætningstal kombinerer disse to metoder ved at skalere døgnforbrug i simpel TØBBE til senest kendte TSA-tal, dvs. 2019. Skalerede døgnforbrug pr. fremskrives på produktniveau inden der ganges overnatninger 2020 på.

Beregningerne foretages pr. overnatningsform, nationalitet, region og måned. Eksempelvis skaleres hver af de norske hotelturisters 14 forbrugskomponenter i Region Hovedstaden ned med 0,95,⁶ mens tyske feriehusturisters forbrug i Region Syddanmark ikke skaleres, dvs. faktor 1.

² Pr. 2021 er de seneste endelige tal i nationalregnskabet 2017. 2019-tal er derfor baseret på fremskrivinger.

³ Danmarks Statistik tillægger VisitDenmarks turistindtægter indtægter fra studerende, pendlere, trekantshandel, patienter mv.

⁴ Overnatninger på hotel – ferie, hotel – forretning, feriecenter, camping, vandrerhjem, i lejet feriehus og lystbådehavn.

⁵ Lejet helårsbolig (Airbnb), krydstogt, festival, familie/venner, eget/lånt feriehus samt endagsbesøg i forbindelse med ferie- og forretningsrejser.

⁶ Da TØBBE ikke indeholder kombinationen af nationaliteter og produkter, antages implicit samme skalering for hvert produkt inden for hvert segment af nationalitet, overnatningsform og region. Dermed giver modellen ikke mulighed for at analysere turismeforbrug efter produkter.

Antagelser og forbehold

Da ikke alle kilder opdateres årligt, fremskrives turismeomsætningen i forbindelse med festival, familie/venner, eget/lånt ferie samt udenlandske endagsbesøg sædvanligvis blot med prisudviklingen.

Denne antagelse om konstant struktur i disse turismereformer har imidlertid ikke virket plausibel under Coronapandemien som følge af grænselukninger og andre restriktioner, aflysninger samt generel tilbageholdenhed. For 2020 er det derfor antaget, at udviklingen 2019-2020 har fulgt udviklingen i lignende kommerciel turisme pr. nationalitet, region og måned:

- Udviklingen i familie/venne-overnatninger og udenlandske endagsbesøg har fulgt udviklingen i kommerciel turisme generelt.
- Udviklingen i overnatninger i eget og lånt feriehus har fulgt udviklingen i lejet feriehus.
- Udviklingen i overnatninger i lejet helårsbolig (Airbnb) har fulgt udviklingen for hotel-ferie og vandrerhjem, ligeligt vægtet.
- Udviklingen i overnatninger på små hoteller o.l. og campingpladser⁷ har fulgt udviklingen i overnatninger på store overnatningssteder.
- Udviklingen i døgnforbrug siden 2017 har fulgt prisudviklingen i turismeprodukterne.⁸

Generelt tages der i modellen forbehold for, at kilderne til overnatninger/besøg og døgnforbrug kan opdateres, eller at resultaterne af nye undersøgelser kan implementeres. Tabel 6 i appendiks indeholder en oversigt over de anvendte kilder.

Modellens udregninger tager også forbehold for, at nationalregnskabsdata ændrer sig fra år til år, hvilket er en indbygget usikkerhed. Dette kan påvirke skaleringsfaktorerne og dermed omsætningen i den ene eller anden retning fra den foreløbige til den endelige model. Implicit antages det, at produktionen af forskellige varer og tjenester i nationalregnskabets turismespecifikke brancher udvikler sig i takt med overnatningstallene.

Af disse årsager bemærkes det, at 2020-estimatet vil afvige fra det endelige resultat – det hurtigere estimat vil være mere foreløbigt end de sædvanlige TØBBE-tal. Det bør derfor sikres, at der ikke skabes usikkerhed om, hvilke centrale nøgletal, der skal anvendes i dansk turisme. Estimatet kan anvendes strategisk efter behov som supplement – ikke som en erstatning for det officielle og anerkendte turismesatellitregnskab.

⁷ Opdateres af Danmarks Statistik d. 27/5, 2021.

⁸ Normalt indsamles døgnforbrug via Turistundersøgelsen hvert tredje år, men undersøgelsen, der skulle have været gennemført i 2020, blev først udskudt til 2021 og nu til 2022 pga. pandemien.

Appendiks

Tabel 4. Udviklingen i turismeomsætning pr. overnatningsform 2019-2020, mia. kr.

	Udv. 2019-2020			% udv. 2019-2020		
	Danmark	Udlandet	I alt	Danmark	Udlandet	I alt
I alt	- 3,8	-36,8	-40,6	-5%	-61%	-29%
Kommerciel turisme	- 3,2	-28,8	- 32,0	-9%	-60%	-38%
Hotel - ferie	- 2,4	- 9,4	- 11,8	-24%	-76%	-53%
Hotel - forretning	- 4,1	- 8,2	- 12,3	-43%	-75%	-60%
Feriecenter	- 0,1	- 0,4	- 0,6	-9%	-64%	-24%
Camping	0,6	- 1,4	- 0,8	11%	-49%	-9%
Vandrerhjem	- 0,3	- 0,8	- 1,1	-26%	-71%	-49%
Lystbådehavn	0,1	- 0,1	0,0	27%	-26%	3%
Lejet feriehus	3,9	- 4,4	- 0,5	68%	-32%	-3%
Lejet helårsbolig	- 0,2	- 3,4	- 3,6	-14%	-70%	-59%
Festival	- 0,7	- 0,1	- 0,8	-100%	-100%	-100%
Krydstogt	- 0,0	- 0,5	- 0,5	-100%	-100%	-100%
Ikke-kommerciel turisme	- 0,6	- 8,0	- 8,6	-1%	-63%	-15%
Endagsturister - ferie	- 2,4	- 3,7	- 6,1	-13%	-63%	-25%
Endagsturister - forretning	- 2,4	-	- 2,4	-16%	-	-16%
Familie/venner	- 0,1	- 4,3	- 4,4	-3%	-64%	-46%
Eget feriehus	3,6	-	3,6	59%	-	59%
Lånt feriehus	0,7	-	0,7	63%	-	63%

Tabel 5. Prisudvikling i turismetypiske varegrupper 2019-2020

Forbrugs-kategori	Vare-gruppenr.	Vare	Prisudvikling 2019-2020
Alle varer og tjenester	00	Forbrugerprisindekset i alt	→ 0,4%
Turisme		Turisme	↓ -1,7%
		Kommerciel turisme	↓ -1,5%
		Ikke-kommerciel turisme	↓ -1,9%
Overnatning	11.2.0.1	Hotel o.l.	↓ -13,0%
	11.2.0.2	Lejet feriehus, camping, feriecenter og vandrerhjem	↑ 5,1%
Mad og drikke	11.1	Restauranter, cafeer og fastfood	↑ 2,0%
	01.1	Fødevarer	↑ 1,1%
	01.2	Ikke-alkoholiske drikkevarer	↓ -2,5%
	02.1	Alkoholiske drikkevarer	↓ -1,5%
	02.2	Tobak	↑ 14,1%
Transport	07	Transport, korte distancer	↑ 1,7%
	07	Transport, lange distancer	↓ -3,0%
	07.2.2	Brændstof	↓ -9,6%
	07.2.4.1	Leje af garage, parkering og personlige transportmidler	↑ 1,1%
	07.2.4.2	Vejafgifter og parkeringsafgift	↑ 12,6%
	07.3.1	Transport med tog og metro	↑ 2,7%
	07.3.1.1	Transport med tog	↑ 1,8%
	07.3.2	Transport med bus og taxi	→ 0,7%
	07.3.2.1	Transport med bus	↑ 1,1%
	07.3.3.1	Indenrigsflyvning	↓ -15,0%
	07.3.4	Transport med færge	↑ 3,6%
Forlystelser og kultur	09	Forlystelser og kultur	→ 0,2%
	09.4.2.1	Biografer, teatre, koncerter	→ 0,7%
	09.4.2.2	Museer, zoologiske haver mv.	→ -0,2%
Shopping	03	Beklædning og fodtøj	↓ -1,4%
	08.3.0.2	Mobiltelefon, tjenester	↓ -6,4%
	12	Smykker, ure og tasker	→ 0,5%
	12.3.1.1	Smykker	→ 0,7%
	12.3.1.2	Ure	→ -0,3%
	12.3.2.1	Tasker, rygsække o.l.	↑ 1,2%
Fritidsudstyr	09	Fritidsudstyr mm.	↓ -5,7%
	09.1	Audiovisuelt og fotografisk udstyr og dataudstyr	↓ -5,7%
	09.3.2	Udstyr til sport, camping og friluftaktiviteter	↓ -5,6%

Tabel 6. Kilder til overnatninger / døgnforbrug

Overnatningsform	Kilde	Producent	År	Usikkerhed
Hotel, feriecenter, camping, vandrerhjem, lystbådehavn, lejet feriehus	Overnatningsstatistikken / Turistundersøgelsen	DST / VDK	2019-2020/2017	Lille
Små hoteller og campingpladser (10-39/74 senge/enheder)	Overnatninger på mindre hoteller og campingpladser / Turistundersøgelsen	DST / VDK	2019 / 2017	Lille
Privat feriehusudlejning og gennem små udlejningsbureauer (<25 huse)	Sommerhusundersøgelsen / Turistundersøgelsen	DST / VDK	2014 / 2017	Medium
Krydstogt	Havneanløbslister / CCN's passager survey	CCN/WOCO / VDK	2019-2020 / 2016	Lille / medium
Lejet helårsbolig	Ankomststatistik og gennemsnitlige opholdslængder	Airbnb / VDK	2019 / 2017	Medium
Eget feriehus	Undersøgelsen af feriehusudlejningen i Danmark / Ferie- og forretningsrejsende	DST	2005 / 2006	Medium
Lånt feriehus	Sommerhusundersøgelsen / Turistundersøgelsen	DST / VDK	2014	Medium
Festival (overnattende)	Indsamling	VDK	2008 / 2002	Medium
Udenlandske endagsferie-rejsende	Undersøgelse	Institut for Grænseregionsforskning	2003	Stor
Danske endagsferie-rejsende	Transportvaneundersøgelsen / Ferie- og forretningsrejsende	DTU	2019-2020 / 2004	Medium / stor
Dansk endags-forretnings-rejsende	Transportvane-undersøgelsen / Ferie- og forretningsrejsende	DTU / beregnet fra udbudssiden	2019-2020 / 2006	Medium / stor
Udlændinges ophold hos familie og venner i Danmark	Ferie- og forretningsrejsende	DST	2018	Medium
Danskeres ophold v. familie og venner	Ferie- og forretningsrejsende	DST	2004 / 2005	Medium

Forkortelser: DST = Danmarks Statistik, VDK = VisitDenmark, CCN = Copenhagen Cruise Network, WOCO = Wonderful Copenhagen, DTU = Danmarks Tekniske Universitet